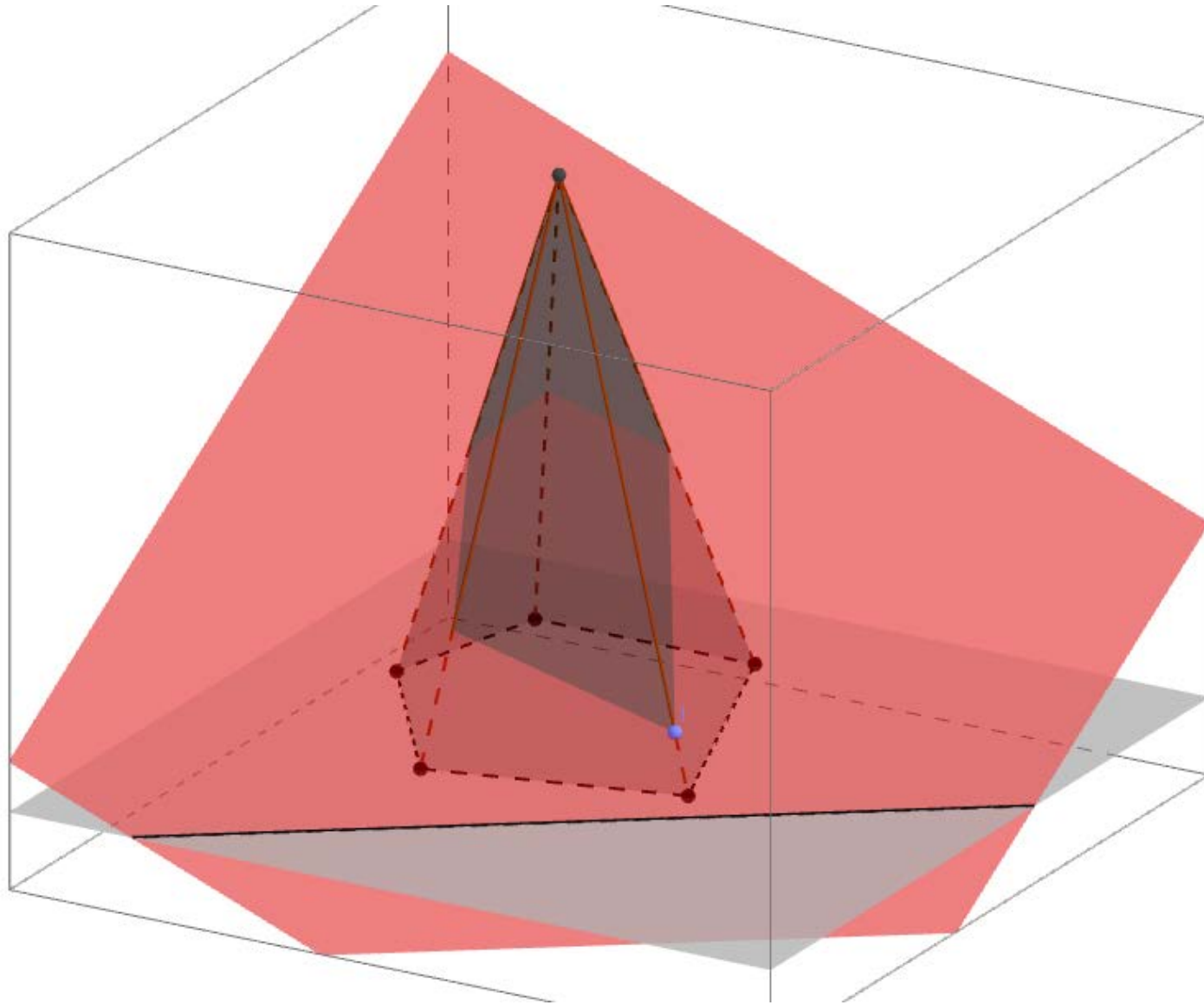
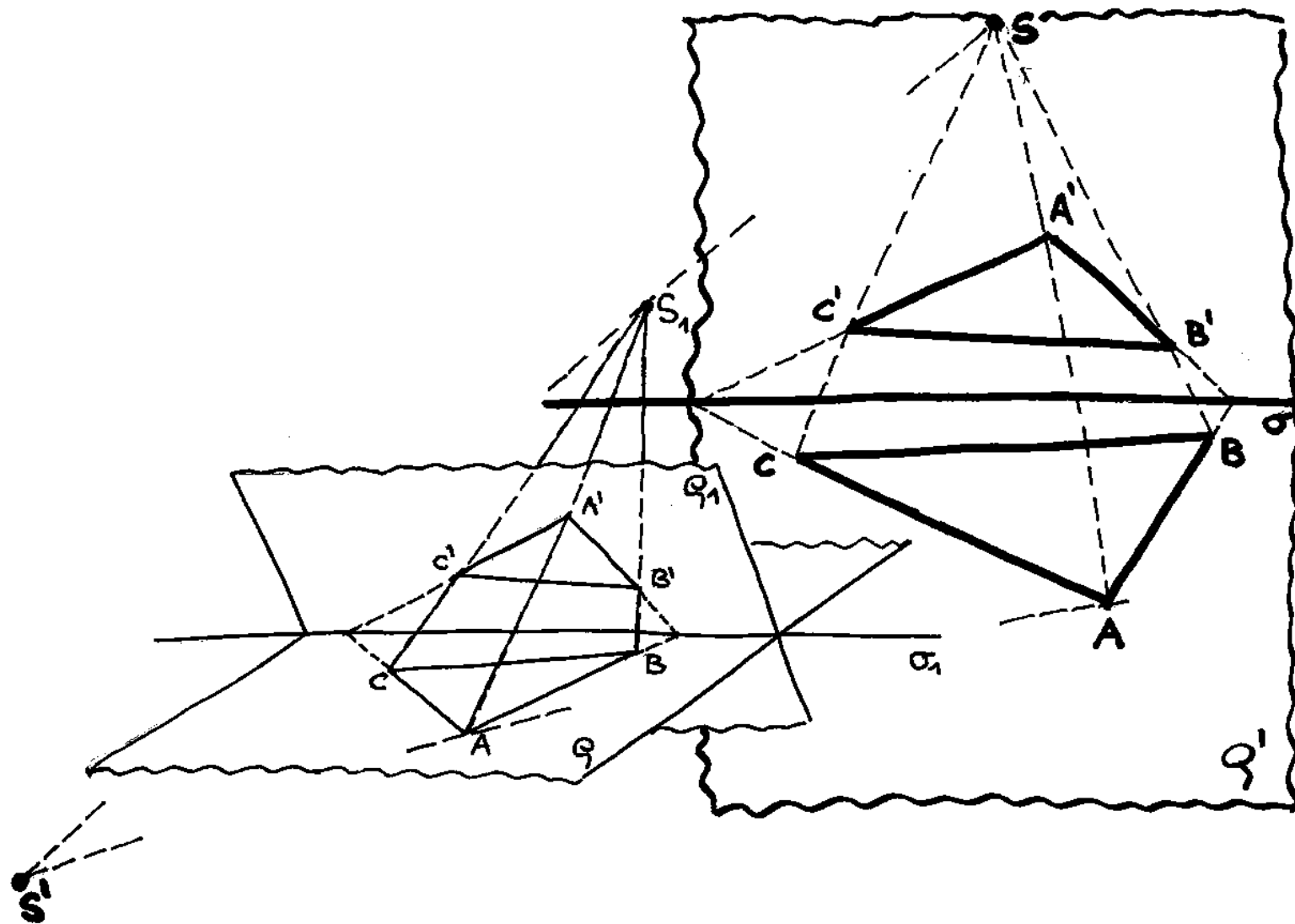

Středová kolineace
a
osová afinita

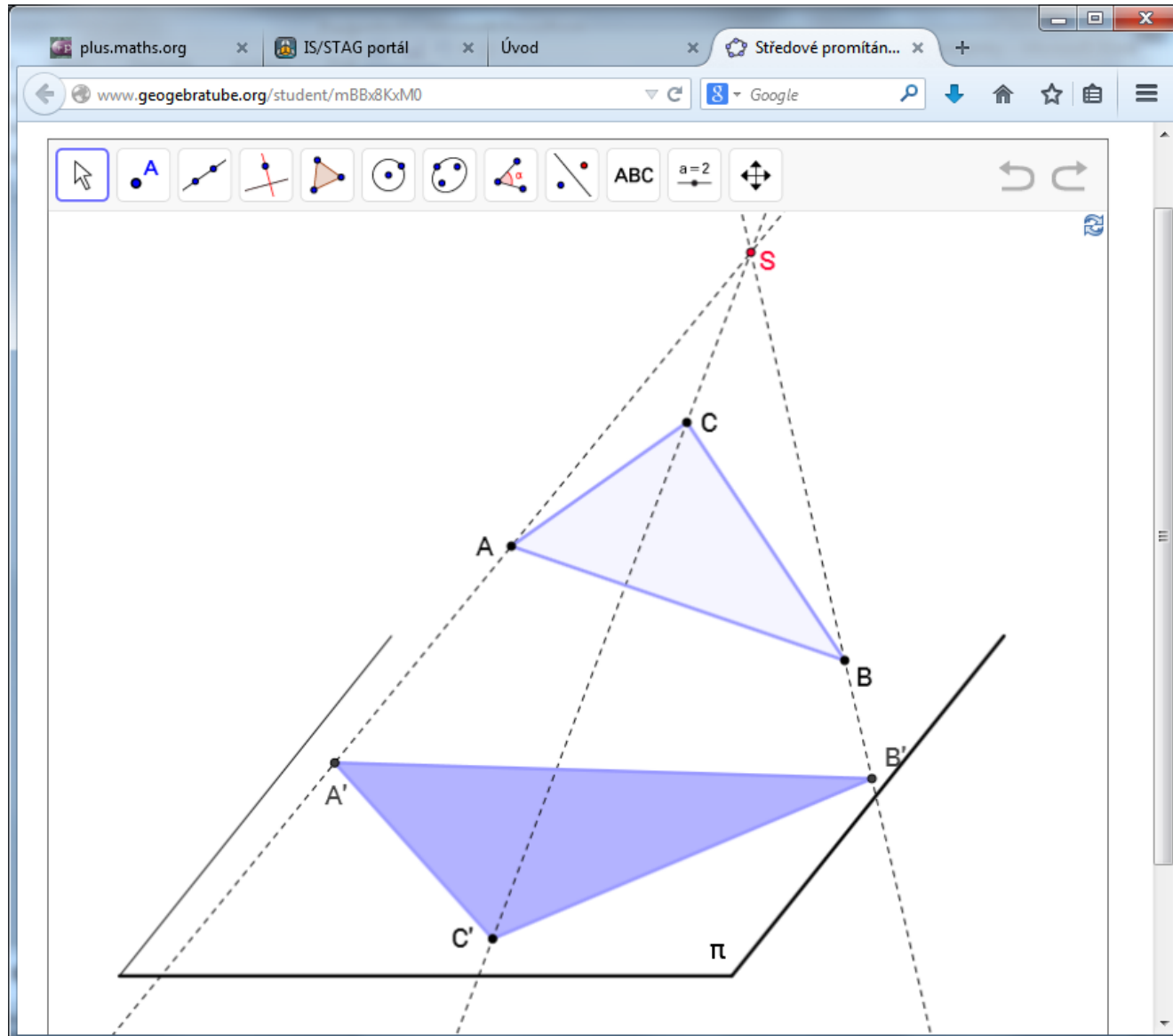
Středová kolineace

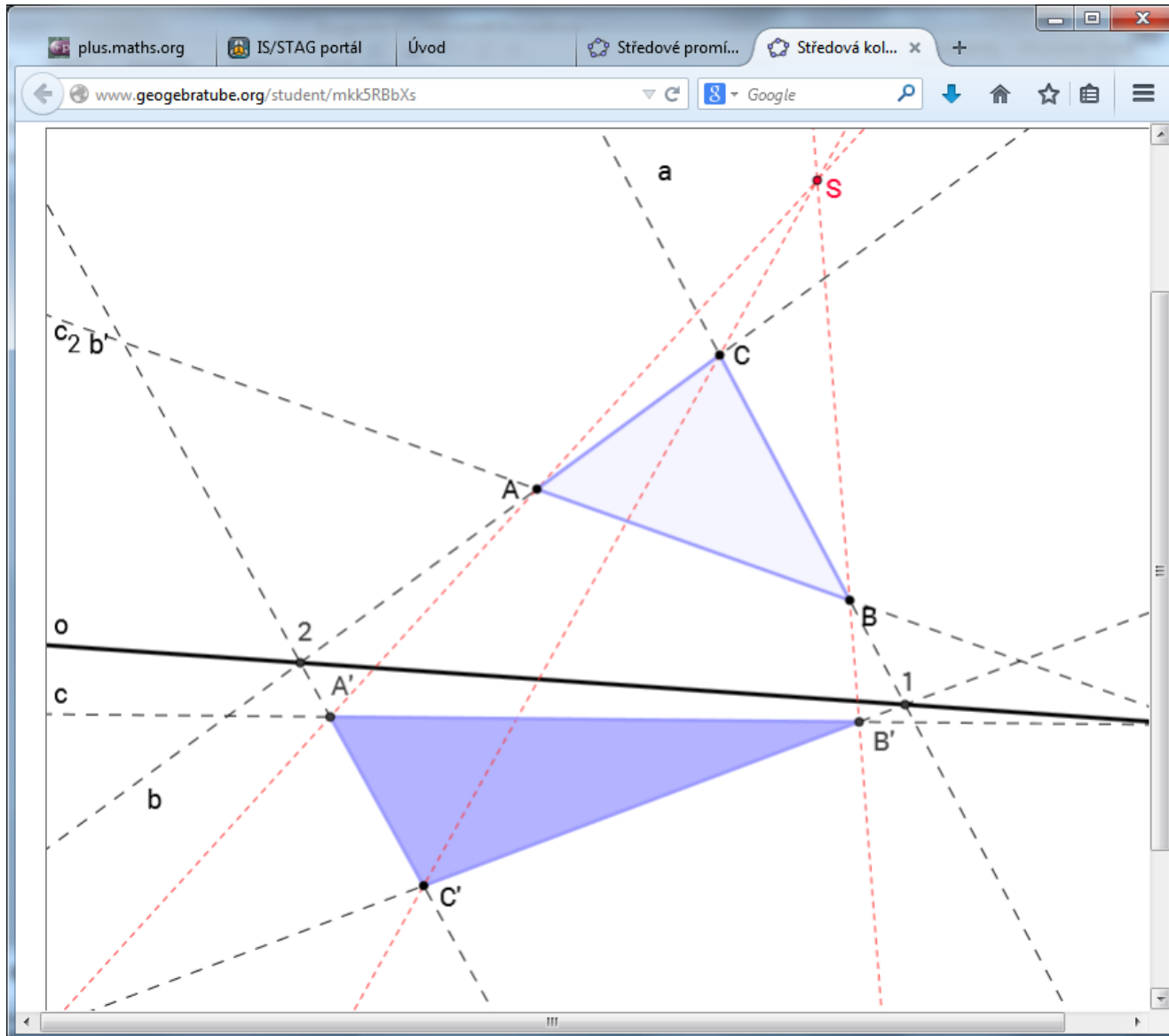
Středová kolíneace

Středové promítání

Středová kolíneace

1 Středová kolineace

DEFINICE 1. *Středovou kolineací (též perspektivní kolineací, osovou kolineací či homologií) rozumíme vzájemně jednoznačné zobrazení roviny $\bar{E}_2$ těchto vlastností:*

1. *Spojnice odpovídajících si bodů procházejí pevným bodem - středem kolineace.*
2. *Průsečík odpovídajících si přímek leží na pevné přímce - ose kolineace.*
3. *Incidence se zachovává.*

Poznámka. Tři kolineární body (tj. tři body na přímce) přejdou tímto zobrazením opět v body kolineární - proto KOLINEACE.

Poznámka. Středová kolineace je určena:

- osou o (samodružná přímka)
- středem S (samodružný bod)
- dvojicí odpovídajících si bodů A, A' ; $S \in AA'$ nebo přímek p, p' ; $S \notin p, p'$.

PŘÍKLAD 1.1. *Ve středové kolineaci určené osou o , středem S a dvojicí bodů A, A' sestrojte:*

- a) *obraz bodu X ,*
- b) *obraz přímky p .*

PŘÍKLAD 1.2. *Ve středové kolineaci určené středem, osou a jedním párem odpovídajících si přímek sestrojte:*

- a) *obraz bodu B ,*
- b) *obraz přímky m .*

Věta 1. *Střed a každý bod osy kolineace jsou jejími samodružnými body. Osa kolineace a každá přímka procházející jejím středem jsou samodružné přímky.*

Věta 2. *Kolineace je určena, je-li dán její střed, osa a jeden pár odpovídajících si bodů nebo přímek, jež nejsou incidentní ani se středem, ani s osou kolineace.*

Charakteristika kolineace

$$(SA_1AA') = (SB_1BB') = \lambda$$

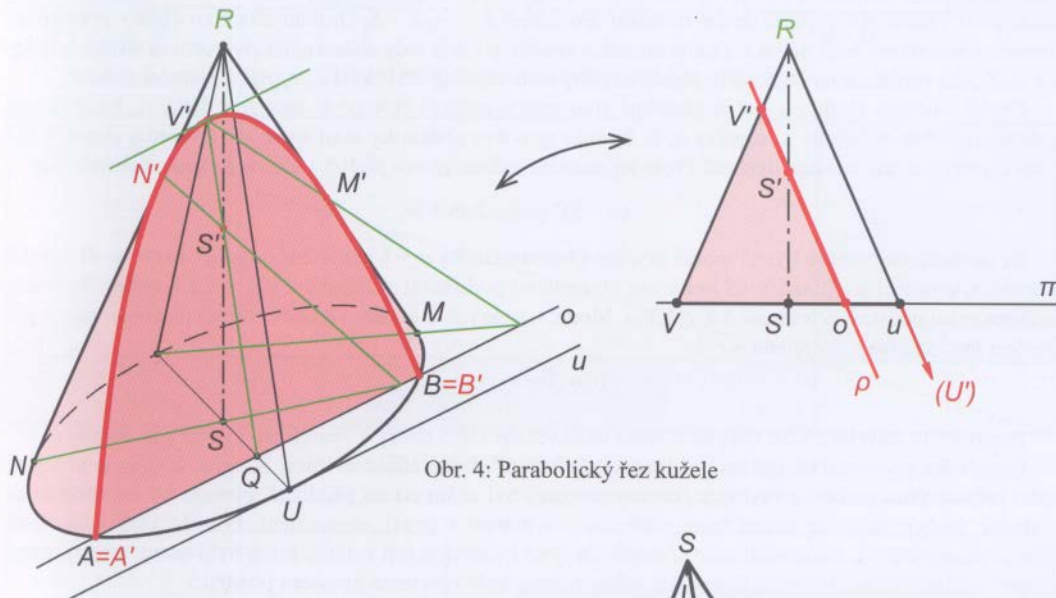
PŘÍKLAD 1.3. *Středová kolineace je určena středem, osou a dvojicí sobě odpovídajících bodů. Sestrojte obraz nevlastního bodu U_∞ přímky p .*

Úběžník a úběžnice

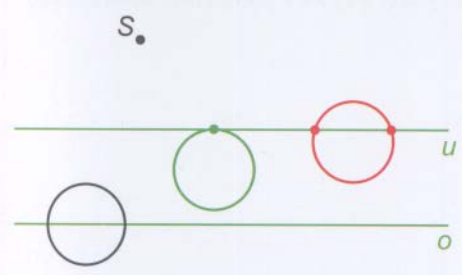
Úběžník je bod, který je v dané kolineaci obrazem nevlastního bodu.

Úběžnice je přímka, která je obrazem nevlastní přímky.

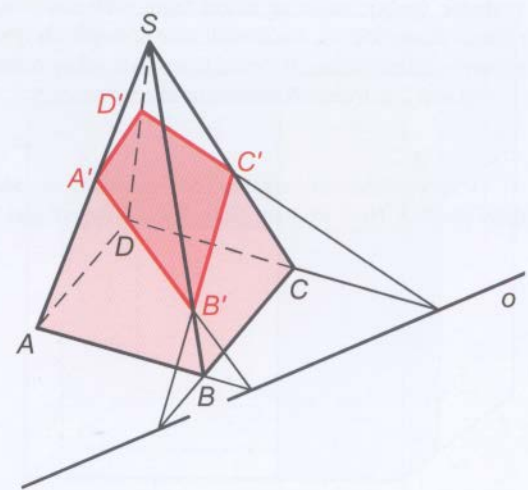
Středová kolíneace

Obr. 4: Parabolický řez kužele

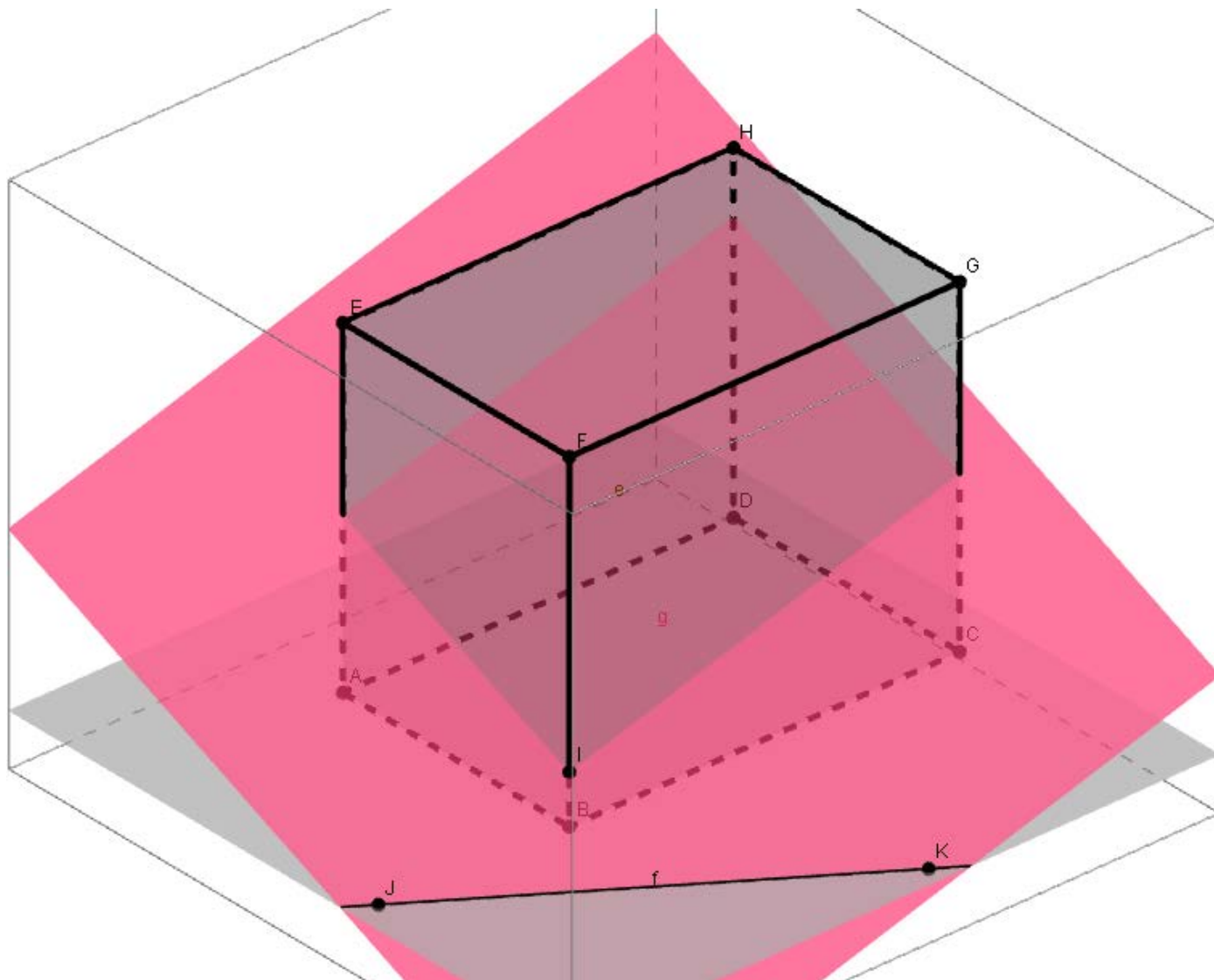
Obr. 5: Vzájemná poloha kružnic a úběžnice

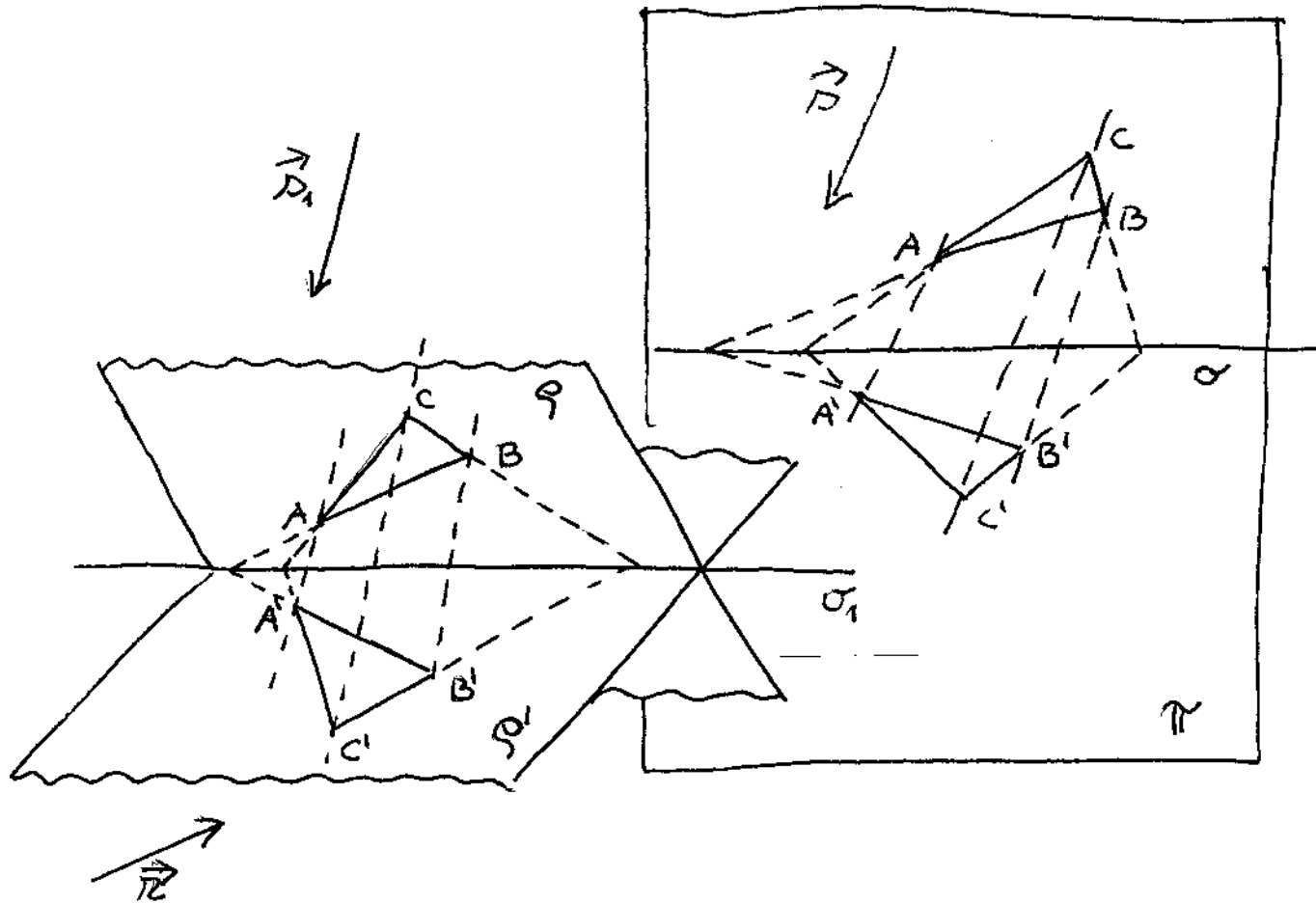
Obr. 6: Řez jehlanu rovinou

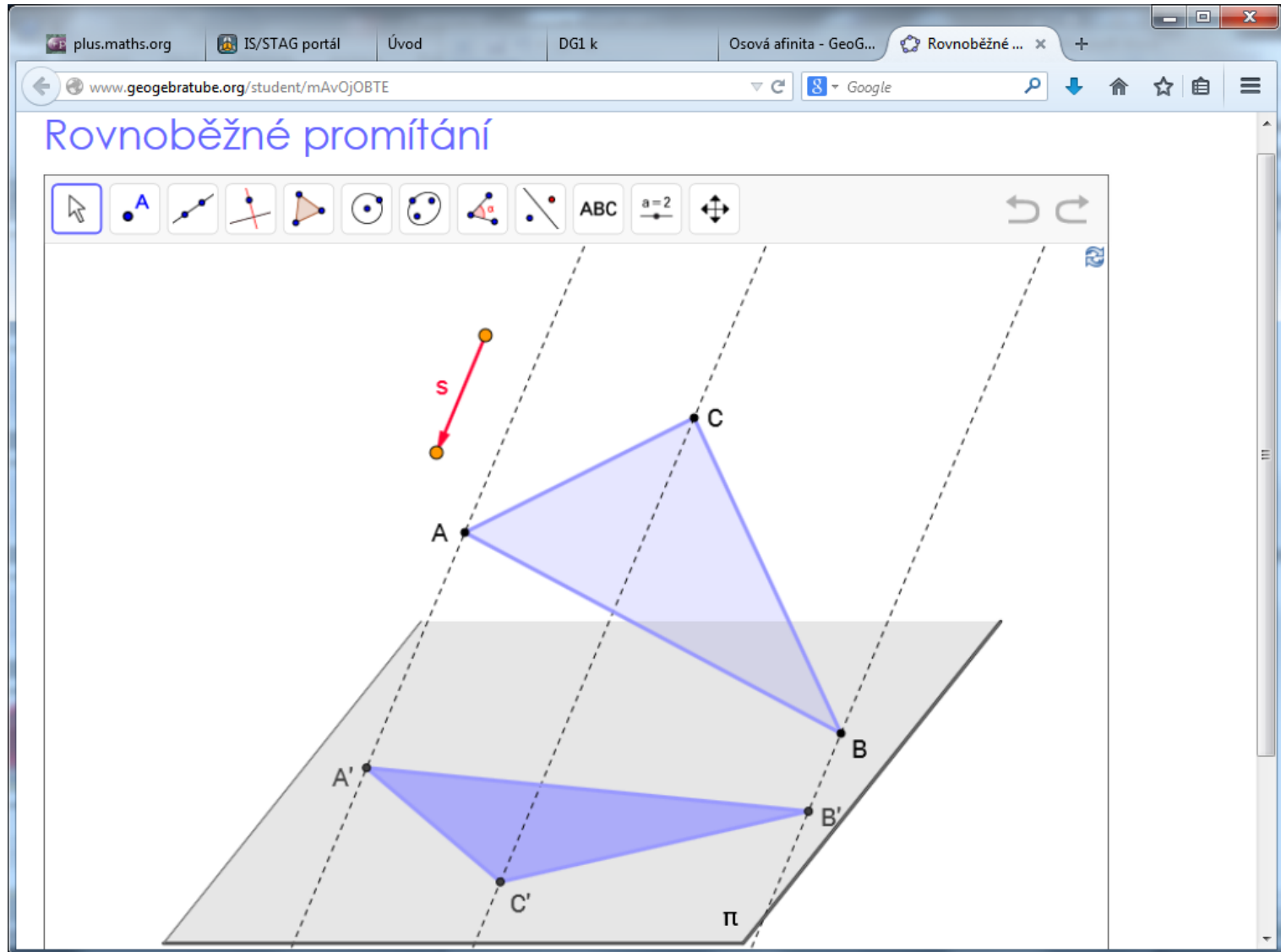
Osová afinita

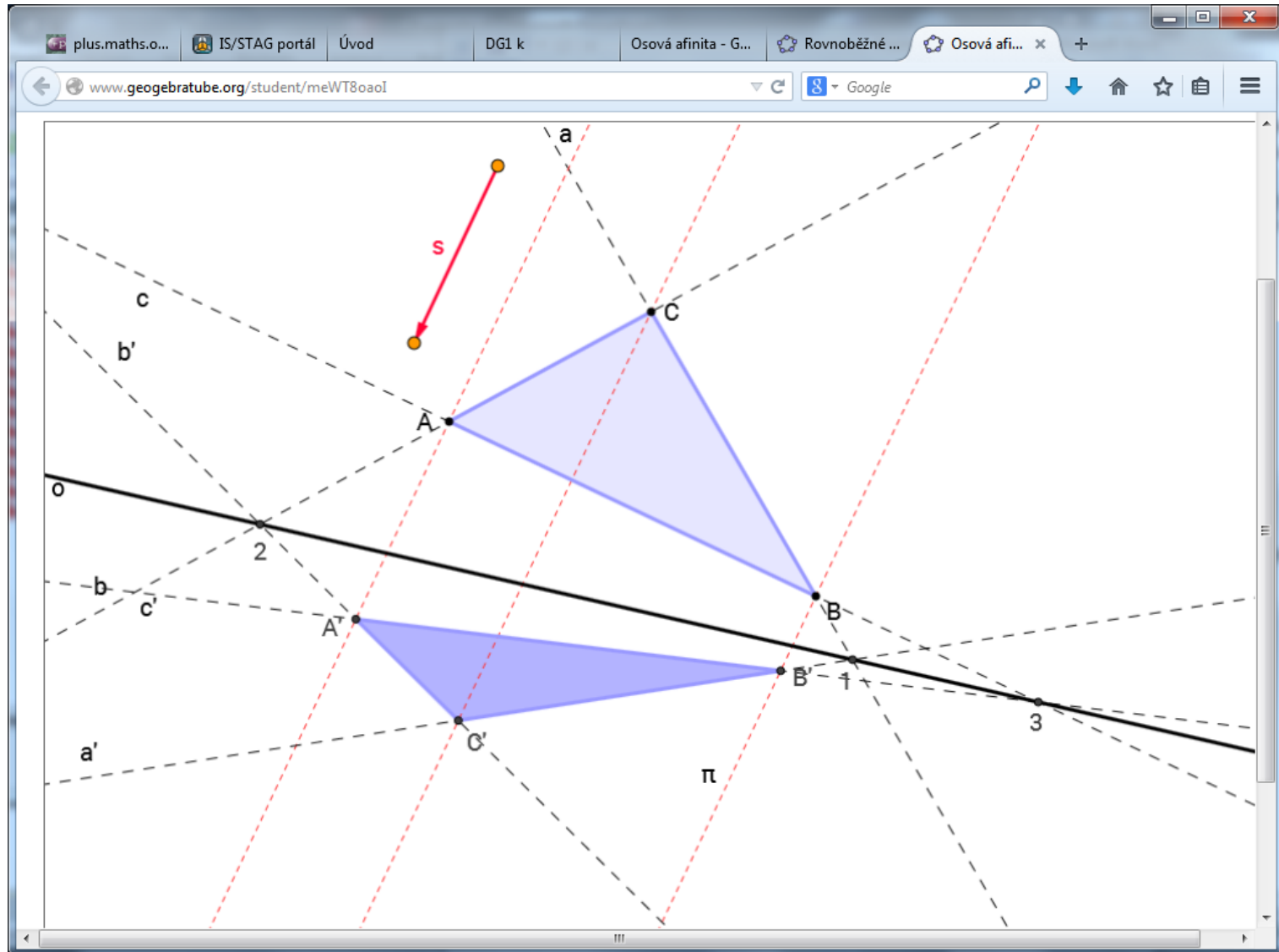
Osová afinita

Rovnoběžné promítání

Osová afinita

2 Osová afinita

Osová afinita je středovou kolineací s nevlastním středem.

PŘÍKLAD 2.1. *V osově afinitě určené osou o a dvojicí sobě odpovídajících bodů A, A' zobrazte bod B a přímku p .*

Osová afinita je určena osou o , směrem s a charakteristikou κ . Směr a charakteristika jsou většinou zadány dvojicí sobě odpovídajících bodů A, A' .

Charakteristika afinity

$$(S_\infty A_1 A A') = \underline{(A' A A_1)} = \kappa$$

Vlastnosti osově afinity

1. Přímka spojující sobě odpovídající body je rovnoběžná se směrem afinity.
2. Sobě odpovídající přímky se protínají na ose afinity.
3. Incidence se zachovává.
4. Osa afinity a přímky rovnoběžné se směrem afinity jsou samodružnými přímkami.

Poznámka. Pro $s \perp o$, $\kappa = -1$ dostáváme **osovou souměrnost**.

Invarianty osové afinity

1. Rovnoběžnost přímek.
2. Dělicí poměr.
3. Poměr obsahu obrazců.

PŘÍKLAD 2.2. Je dána přímka o , trojúhelník ABC a dvojice bodů X, X' . Sestrojte obraz trojúhelníka ABC v osové afinitě s osou o , v níž je obrazem bodu X bod X' .

Věta 6. Rovnoběžné přímky $a \parallel b$ se v osové afinitě zobrazí opět na rovnoběžné přímky $a' \parallel b'$.

Věta 7. Dělicí poměr se v osové afinitě zachovává, tj. $(ABC) = (A'B'C')$.

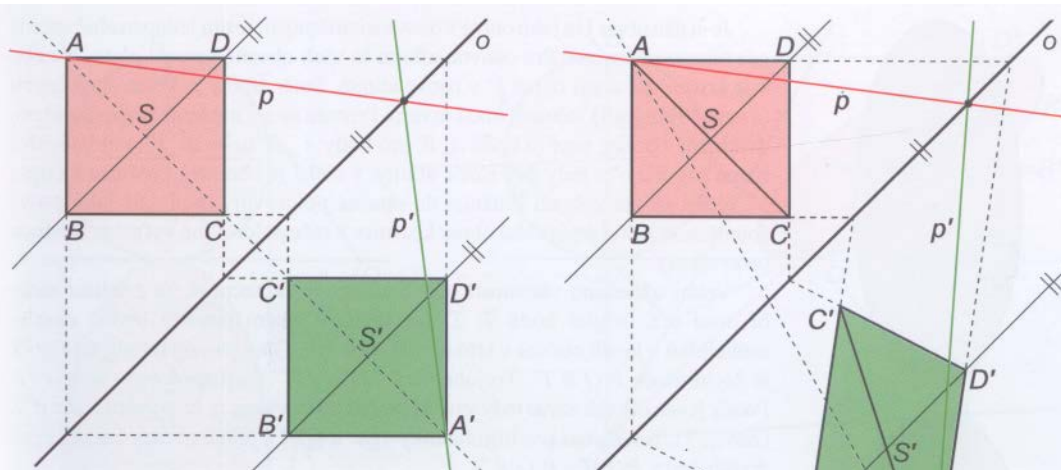
Důsledky věty 7

1. Střed úsečky se zobrazí zase na střed úsečky.
2. Zachovává se uspořádání bodů na přímce.

PŘÍKLAD 2.3. Je dána přímka o a trojúhelník ABC . Sestrojte obraz $A'B'C'$ trojúhelníka ABC v takové osové afinitě s osou o , aby byl trojúhelník $A'B'C'$ rovnostranný.

Věta 8. Nechť P je obsah trojúhelníka ABC a P' obsah jeho obrazu $A'B'C'$ v osové afinitě s charakteristikou κ . Potom $P' = |\kappa| \cdot P$.

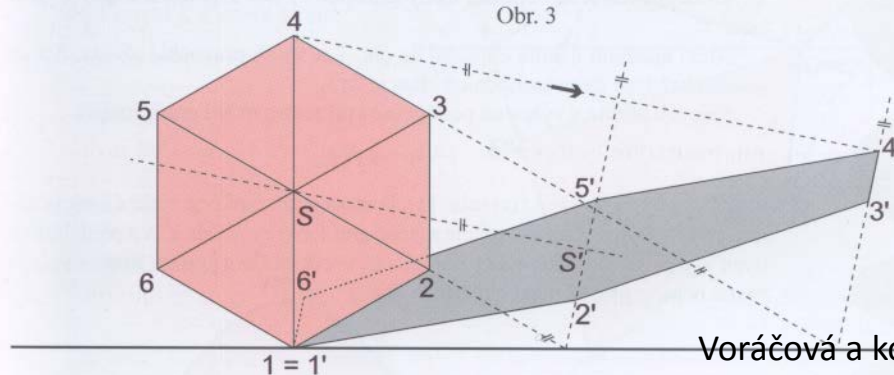
Osová afinita

Obr. 1, 2: Obrazy čtverce v osové souměrnosti, v osové afinitě

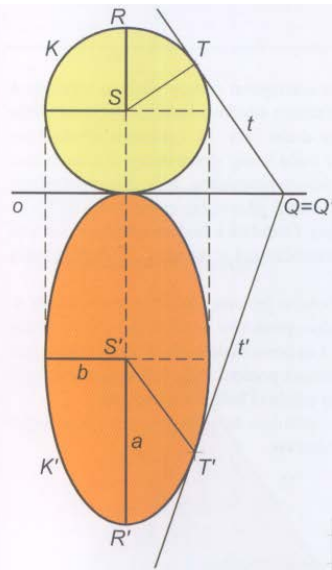

Obr. 3

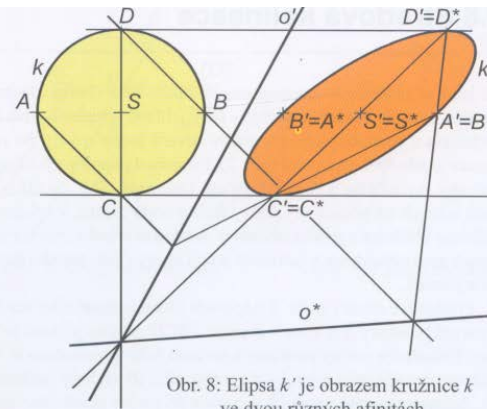

Obr. 4: „Stín šestiúhelníku“ – obraz šestiúhelníku 123456 v osové afinitě

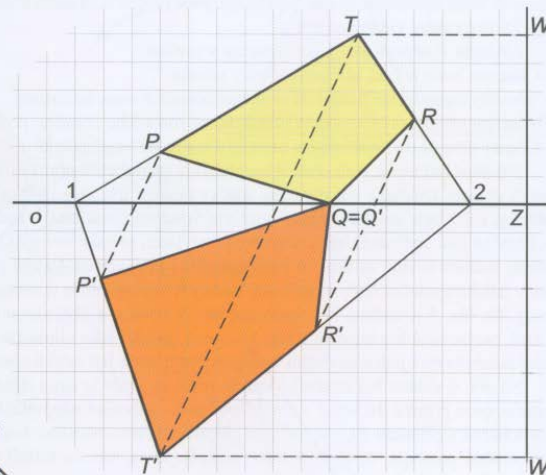
Osová afinita

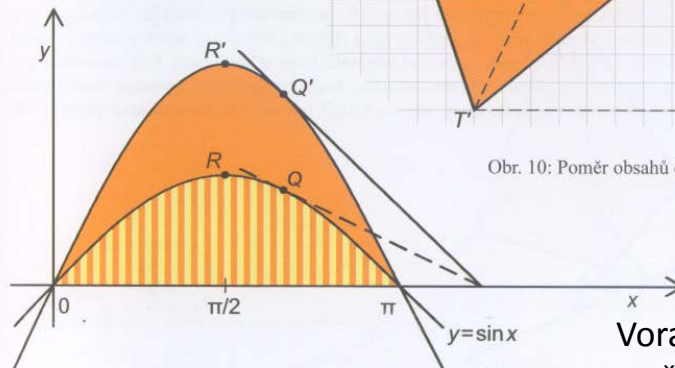
Obr. 9:
Obraz kruhu K v osové afinitě

Obr. 8: Elipsa k' je obrazem kružnice k ve dvou různých afinitách

Obr. 10: Poměr obsahů čtyřúhelníků je 2 : 3

Obr. 11: Afinní obraz grafu funkce

Osová afinita

